

Відповідно, вчителем підбиралися класичні музичні твори, в яких у яскравих образах, зрозумілих дітям, передано те, що діти чули навколо себе: щебетання пташок, шелест листя, рокотання грому, журчання струмка, завивання вітру: «Політ шмеля» із опери «Казка про царя Салтана» М. Римського-Корсакова, «Осіння пісня (Жовтень)» П. Чайковського, мелодії Е. Гріга, Ф. Шуберта, Ф. Шумана та ін. [5, с. 138].

Відомо, що перш ніж вийти у світ, праця В. Сухомлинського «Серце віддаю дітям» кілька років рецензувалася. Педагогу закидали, що у його творі мало показано суспільство [3], виховання зосереджено на природі, пізнанні навколишнього світу. Однак, з одного боку, шестирічні діти ніколи не відчували себе ізольованими від суспільства: вони жили у своїх сім'ях і поділяли з батьками усі турботи тогочасного життя; крім того життя у селі ніколи не буває замкненим. З іншого боку, шестирічний вік дуже важливий у розвитку саме емоцій, образного мислення дитини, що розвиває розумові здібності дитини, формує моральні поняття і правила.

Сам В. Сухомлинський у передмові до своєї праці писав, що не всі моральні і політичні ідеї, які доступні юнакам, або навіть підліткам можуть бути доступними малій дитині. Поспішати з поясненням істин, які не можуть бути зрозумілими через особливості віку, не можна. Першим кроком у патріотичному вихованні дітей педагог уважав природу – дерева, квіти, птахи, синє небо рідної землі, а також казку [5, с. 37].

Можливо, ідеї виховання молодшого школяра у природному середовищі у В. Сухомлинського виникли внаслідок вражень від своєї першої учительки. У новому прочитанні книги «Серце віддаю дітям» містяться спогади В. Сухомлинського про першу вчительку: «...не забуду того дня, когда я сам впервые переступил

порог школы вихрастым мальчиком, когда первая моя учительница Прасковья Алексеевна повела нас, малышей, в луг и открыла удивительный мир – жизнь муравейника...» [5, с. 81].

Навчання Василя Олександровича у початковій школі припало на 20-і роки ХХ століття. У цей час навчання відбувалося за комплексними програми, цілями яких було подолати відрив школи від життя, пов'язати навчання (особливо у початковій школі) із сезонними явищами, розвинути творчі сили дітей, їх активність. Ймовірно, перша вчителька В. Сухомлинського не тільки притримувалася положень програми, а й сама була небайдужою до дітей і до навколишньої природи, оскільки зуміла залишити про себе добрі спогади.

І сьогодні є важливою творча праця саме першого вчителя дитини. Творчо працюючим вчителям початкової школи вдається реалізовувати народно-педагогічні ідеї та погляди В. Сухомлинського на виховання дітей у природі та за допомогою природи, розвиваючи розумові, естетичні, моральні риси школярів.

БІБЛІОГРАФІЯ:

1. Афанасьев А. Н. Мифология Древней Руси / А. Н. Афанасьев. – М.: Эксмо, 2007. – 608 с.
2. Болбас В. С. Природосообразность воспитания в народной педагогике белорусов / В. С. Болбас // Педагогика, 2007. – № 3. – С. 79–83.
3. Переписка с издательством «Радянська школа». Рецензии и отзывы на рукопись «Сердце отдаю детям» // Сухомлинский В. О. Сердце отдаю детям. – К.: «Акта», 2012. – С. 528–554.
4. Стельмахович М. Г. Народна педагогіка / М. Г. Стельмахович. – К.: Радянська школа, 1985. – 312 с.
5. Сухомлинский В. А. Сердце отдаю детям / В. А. Сухомлинский. – К.: «Акта», 2012. – С. 26–484.
6. Сухомлинский В. О. Школа і природа / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: у 5 т. – К.: Радянська школа, 1977. – Т. 5. – С. 536–551.

УДК 378.091.21:811

ІДЕЇ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО ЩОДО РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Сергій РАДУЛ (Кіровоград)

У статті розкривається зміст поняття міжкультурна компетентність в процесі професійної підготовки вчителя іноземної мови. Визначено основні складові компоненти міжкультурної компетентності: когнітивний; культурологічний; мотиваційний. Розглянуто ідеї Василя Сухомлинського щодо змісту та розвитку міжкультурної компетентності вчителя іноземної мови. Також представлено погляди вченого на значення культури та іноземної мови в процесі навчання та виховання.

Ключові слова: міжкультурна компетентність, культура, іноземна мова, культурологічний підхід, учитель.

В статье раскрывается содержание понятия межкультурная компетентность в процессе профессиональной подготовки учителя иностранного языка. Определены основные составляющие компоненты межкультурной

компетентности: когнитивный, культурологический, мотивационный. Рассмотрены идеи Василия Сухомлинского о содержании и о развитии межкультурной компетентности учителя иностранного языка. Также представлены взгляды ученого на значение культуры и иностранного языка в процессе обучения и воспитания.

Ключевые слова: межкультурная компетентность, культура, иностранный язык, культурологический поход, учитель.

Актуальність дослідження. Проблема підготовки педагогічних кадрів нової генерації в контексті гуманізації і демократизації освіти в Україні постає сьогодні особливо гостро й пов'язана з тенденціями розвитку світового співтовариства. В умовах нової освітньої парадигми, підготовка вчителів іноземної мови нового типу стає найважливішою умовою відродження не тільки освіти, але й усієї вітчизняної культури, її інтеграції в європейське співтовариство. Тому, за таких умов великого значення набуває проблема професійної підготовки вчителя іноземної мови до участі в різного роду міжкультурній взаємодії.

Підготовка сучасного вчителя іноземної мови в європейських країнах, в тому числі в Україні повинна носити виражений культурологічний характер і бути спрямованою на формування здібностей адаптивної поведінки в спілкуванні з носіями культури країни, мова якої вивчається, а також формування на основі знання мови ментальності, стилю поведінки, традицій і звичаїв народу. Виходячи з завдань підготовки фахівців педагогічної професії у сфері іншомовної освіти, важливо розглядати формування у студентів міжкультурної компетентності, як невід'ємної частини професійної компетентності вчителя іноземної мови.

Педагогічні, публіцистичні та літературні праці, учительський досвід В. Сухомлинського справив величезний вплив на практично діяльність школи, збагатили педагогіку України новими положеннями і думками, які не втратили актуальності і в наш час і знайшли своє відзеркалення в заявленій нами проблематиці. Слід відзначити, що до питань професійної підготовки вчителя у процесі вивчення педагогічної спадщини В. Сухомлинського займалися багато вчених як України, так і Росії. Зокрема, це наукові праці С. Білецької, І. Зязюна, Т. Когачевської, А. Луцюка, І. Наливайко, О. Сухомлинської, К. Юр'євої та ін..

Мета статті – розкрити особливості міжкультурної компетентності вчителя іноземних мов, ґрунтуючись на спадщині В. Сухомлинського.

Завдання:

1. Дослідити зміст міжкультурної компетентності вчителя іноземної мови;
2. Висвітлити ідеї В. Сухомлинського щодо розвитку міжкультурної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Поглиблення міжкультурної підготовки необхідно розглядати в єдності педагогічних, психологічних, лінгвістичних, дидактичних, методологічних

принципів і вважати одним із повних компонентів професійної готовності майбутнього вчителя іноземної мови до педагогічної діяльності. Таким чином, підготовка вчителя з іноземної мови, включає студента в діяльність, в процесі виконання якої він розвиває різні види компетентності, в тому числі і міжкультурну.

Формування міжкультурної компетентності в процесі професійної підготовки вчителів розглядають як педагогічний процес, коли існує реальний взаємозв'язок між змістом повідомленої інформації про національно-культурні особливості та практичного застосування цієї інформації у різних формах та видах комунікативної діяльності.

У педагогічній науці міжкультурна компетентність – є однією з найважливіших навичок підготовки висококваліфікованого конкурентоздатного фахівця, налаштованого на міжкультурне спілкування та здатного працювати в умовах культурного різноманіття. Міжкультурна компетентність в процесі професійної підготовки вчителя іноземної мови передбачає якісні зміни у його ставленні до світоглядних доміант життя і процесу навчання в університеті на підставі становлення адекватної ціннісної картини світу, усвідомлення пріоритетної ролі міжкультурного спілкування в полікультурному освітньому просторі.

У вітчизняній науці міжкультурна компетентність почала широко застосовуватися на початку ХХІ століття. І визначалася як здібність особистості добиватися розуміння в процесі взаємодії з представниками іншої культури з використанням компенсаторних стратегій для попередження конфліктів [3].

Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить про те, що як вітчизняні, так і зарубіжні дослідники у галузі педагогіки, соціології, культурології, психології, лінгвістики, філософії та освіти виявляють підвищений інтерес до різних аспектів міжкультурної компетентності.

Таким чином, ми розглядаємо міжкультурну компетентність – як інтегральну особистісну характеристику, яка проявляється в стійкості мотивації до вивчення та порівняння культури рідної та країни мову якої вивчаєш (мова, традиції, цінності, мистецтво, поведінка), в знаннях, уміннях та навичках, які необхідні для ефективної міжкультурної взаємодії, в існуючій системі цінностей та в готовності до постійного оновлення міжкультурного досвіду.

На основі проведеного нами аналізу ми виділили такі основні компоненти міжкультурної

компетентності: *когнітивний; культурологічний; мотиваційний.*

Приймаючи до уваги думки видатних російських вчених – Н. Кузьміної та А. Маркової, ми прийшли до висновку, що оволодіння міжкультурною компетентністю можливо при умові взаємодії наповнених загальнокультурним, міжкультурним та культурно-специфічним змістом базових структур особистості в поєднанні з: *когнітивною* (сформованості мовленнєвої діяльності – лінгвістичні вміння, гностичні (професійні психолого-педагогічні знання – знання предмета, способів педагогічної комунікації, психологічних особливостей учнів, самопізнання своєї особистості і своєї діяльності), проєктивні, інформаційні та організаторські здібності, уміння конструювати та організовувати власну професійну діяльність); *культурологічною* (здійснюється орієнтація в соціокультурній та міжкультурній сферах, відбувається осмислення культурних, соціальних та політичних явищ як в Україні так і за кордоном, здатність до діалогу як способу ставлення до культури та суспільства, вміння співставляти власну культуру з іншими культурами та використовувати здобуті вміння та навички у професійній діяльності); *мотиваційною* (готовність до ділового та професійного спілкування із зарубіжними партнерами, комунікаторами).

Ми вважаємо, що сформована міжкультурна компетентність вчителя – є важливим результатом університетської освіти, базовим показником його якості в контексті глобальних тенденцій інтеграції освітнього простору у сучасному світі; виступає інтегративною професійно-особистісною якістю, яка синтезує сукупність знань (лінгвістичних, соціокультурних, професійних, культурологічних), умінь (вербальної, невербальної, паравербальної комунікації, загальнокультурних та культурноспецифічних) та орієнтацій (лінгвокраїнознавчих, пізнавальних, лінгвістичних, предметних, поведінкових, орієнтацій на комунікацію) на змістовній основі продуктивної реалізації функціонала «діалога культур» як освітнього мета принципу; передбачає розвинену готовність вчителя до участі в міжкультурній комунікації, у тому числі на професійному рівні [7].

Формування міжкультурної компетентності майбутнього фахівця повинно здійснюватися не лише на засадах компетентісного підходу, а й підсилюватися культурологічним підходом. Який, в свою чергу, має суттєве значення для визначення шляхів і тенденцій розвитку міжкультурної компетентності майбутнього фахівця. Культурологічний підхід виступає засобом реалізації культурознавчої освіти,

завданнями якої при навчанні іноземним мовам є: розвиток культури; сприйняття сучасного багатомовного світу; комплексний білінгвістичний і полікультурний розвиток мовної особистості студентів; розвиток у них поліфункціональної соціокультурної компетенції; у стратегіях соціокультурного пошуку в незнайомих культурних співтовариствах; у виборі культурно прийнятних форм взаємодії з людьми в умовах сучасного міжкультурного спілкування; розвиток умінь опису рідної культури в термінах, зрозумілих для членів міжнародних співтовариств; навчання технологіям захисту від культурного вандалізму, культурної асиміляції, культурної дискримінації; створення умов для культурної творчості. Міжкультурна компетентність передбачає позитивне ставлення до мови та культури інших народів, усвідомлення цінностей своєї і іншої культури, а також здібності учасників ефективно включатися в діалог культур.

Велика заслуга в реалізації культурологічних знань у процесі професійної підготовки вчителя належить – В.О. Сухомлинському.

У 1966 р. В. Сухомлинський розпочав працювати над книгою про педагогічну культуру вчителя, яку він присвятив вірному другові й колезі – своїй дружині Ганні Іванівні. Цінним у книзі «Педагогічна культура» є те, що в ній ідеться про педагогічну систему Василя Олександровича, яка охоплює всю багатогранність, сукупність методів і прийомів виховного впливу особи педагога на колектив і вихованця з метою всебічного, гармонійного розвитку особистості.

Свій педагогічний досвід з питань професійної підготовки вчителя В. Сухомлинський проаналізував у широковідомих книгах «Павлиська середня школа», «Серце віддаю дітям», «Як виховати справжню людину», «Сто порад учителеві», «Розмова з молодим директором школи» і в дисертаційному дослідженні «Директор школи – керівник навчально-виховною роботою» (рос. мовою, 1955), що є скарбницею ідей про педагогічну майстерність учителя, а ще в «Листі дочці» – своєрідному гімні його праці. Дуже часто свої роздуми й судження видатний педагог вмщував на сторінках періодичних педагогічних видань, скажімо, в газеті «Кіровоградська правда» («Краща вчителька», 1948; «Майстерність», 1949; «Майбутні вчителі», 1950; «Моральне обличчя вчителя», 1954; «Високе покликання педагога», 1955 та ін.). У книзі «Розмова з молодим директором школи» міститься окремий параграф під назвою «Педагогічна культура вчителя», де

В. Сухомлинський обґрунтовує складові частини цієї культури.

Згідно ідей видатного педагога – культура є потужним чинником соціального розвитку, впливає на всі сфери суспільної та індивідуальної життєдіяльності: працю, побут, дозвілля, мислення, спосіб життя суспільства й особистості, – бо неможливо подолати економічні труднощі без духовної культури нації й без сформованого на цій основі свідомого громадянина, а отже, й без основних чинників і першого, і другого – відповідного змісту освіти і культури вчителя.

В. Сухомлинський добре розумів, яке велике значення для школи має вчитель з високо розвинутою культурою. Причому він не міг погодитися з тією традицією, яка склалася в педагогічній теорії і практиці, – обмежувати питання професіоналізму вчителя лише його професійними знаннями, вміннями і навичками. Такий учитель може непогано виконувати свої обов'язки. Але, коли йдеться про виховання, цього занадто мало: цей процес вимагає насамперед усебічно розвинутої особистості. Саме в цьому полягає специфіка педагогічної праці. Метою директорської діяльності Василя Олександровича було створення вчительського колективу і загалом школи високої педагогічної культури. Він увів поняття «педагогічна культура» вчителя в теорію виховання й намагався розкрити зміст і структуру цього поняття [6].

З огляду педагогічних джерел ми зробили висновок, що культурі вчителя іноземної мови, повинні бути притаманні такі особливості:

1. Вчитель повинен володіти не тільки методикою викладання іноземної мови, але і розумітися на культурі однієї або декількох зарубіжних країн, мову яких вивчають учні.

2. Вчитель іноземної мови повинен в навчальному процесі виконувати функції носія не тільки вітчизняної, але і зарубіжної культури, демонструвати учням різні аспекти культури інших країн, допомагати їм зрозуміти ціннісні сторони даної культури.

3. Будучи носієм культури певної країни, вчитель повинен знати і володіти нормами поведінки, прийнятими в даній країні, тобто він повинен знати не тільки іноземну мову, але і володіти культурою спілкування даною мовою, яка виражається в культурі поведінки, в багатстві, точності та виразності мови, в дотриманні мовного (мовленнєвого) етикету.

Таким чином вимоги сучасного життя висувають на перший план культуруотворюючу концепцію вивчення іноземної мови. Культуроутворююча концепція вивчення іноземної мови пропонує в якості мети навчання – оволодіння іноземною мовою для вступу в міжкультурний діалог, ознайомлення та

залучення до іншої культури, при цьому вмінні представляти свою культуру своєму співрозмовнику, тобто міжкультурну компетентність особистості.

В. Сухомлинський в своїх працях, велику увагу приділяв також вивченню іноземних мов. Але багатство, втілене у скарбах мов інших народів, за його словами, залишається для людини неприступним, якщо вона не оволоділа рідною мовою, не відчула її краси. Чим глибше людина пізнає тонкощі рідної мови, чим тонша її сприйнятливість до гри відтінків рідного слова, тим більше підготовлений її розум до оволодіння мовами інших народів, тим активніше сприйме її серце красу слова. Роль рідної мови у духовному становленні людини незаперечна. «Оволодіння рідною мовою, – пише В. Сухомлинський, – визначає багатство, широту інтелектуальних і естетичних інтересів особистості. Без поваги, без любові до рідного слова не може бути ні всебічної людської вихованості, ні духовної культури», – ось повчальний висновок ученого [4, с. 175].

У цьому контексті слід звернути увагу ще на один важливий момент. Засвоєння іноземної мови завжди спирається на мовну компетенцію рідною мовою, на знання граматики цієї мови, загалом на її структури. Чим міцніші ці структури, тим краще учень здатний їх осмислити і тим легше йому спиратися на них при засвоєнні іноземної мови, що в цілому теж сприятиме забезпеченню оптимального рівня загального розумового розвитку школярів, про який писав В. Сухомлинський [5].

Видатний педагог був глибоко переконаним у тому, що рідне слово відіграє надзвичайно потужну пізнавально-розвивальну роль у формуванні духовного світу, загальної культури і інтелекту людини.

Згідно передових поглядів видатного педагога, вчитель – є такою специфічною мовною особистістю, від рівня лінгвістичних знань, мовленнєвих вмінь і навичок якої залежить не тільки рівень його професійної майстерності, а й взагалі його особистісний статус досвідченого, компетентного фахівця. Якість навчання, належна підготовка спеціаліста педагогічної галузі нерозривно пов'язана з мовою, мовний і мовленнєвий компоненти є основними у практичній діяльності вчителя.

Проблема формування мовної культури вчителів є винятково актуальною на сучасному етапі розвитку суспільства, оскільки вчитель постійно має демонструвати відповідний рівень професійної майстерності високоосвіченої мовної особистості, адже мова є не тільки предметом навчання, а й засобом її формування, і особистість виявляє свою унікальність, пізнаючи та передаючи специфіку національної мови [6]. Уміння користуватися словом-основа

умова формування мовної компетентності, а тому і культури майбутнього педагога, що складається з культури мислення, культури мовлення, комунікативної культури [6].

Головним у процесі навчання іноземної мови є не накопичення знань, або, за В. Сухомлинським, «не механічне перекладання знань з голови вчителя в голову учня» [5], а головним є навчанням мовленнєвої діяльності, навчання мовленнєвому спілкуванню за допомогою іноземної мови. Такий підхід (найчастіше називається комунікативним) у сучасній методиці є найбільш умотивованим серед багатьох інших методів навчання іноземної мови [5].

За висловом В. Сухомлинського, іноземна мова відіграє важливе значення в процесі навчання: по-перше, вона виступає умовою гармонійного розвитку кожного учня; по-друге, вона необхідна учневі як джерело розвитку його індивідуальних нахилів, здібностей [5].

Таким чином, згідно ідей В. Сухомлинського іноземної мови передбачає врахування інтересів, індивідуально-психологічних особливостей кожного учня, сприяє реалізації його особистісного потенціалу, розвитку творчих (креативних) умінь і навичок. Власне, на це була спрямована вся педагогічна система Василя Сухомлинського. А з позицій сьогодення навчання іноземної мови набуває особливої актуальності у зв'язку з інтеграцією нашої держави у світове співтовариство [5].

Ще однією із провідних ідей В. Сухомлинського, є те, що навчання іноземної мови повинно відбуватися при широкому залученні культури. Що, в свою чергу, сьогодні ні в кого не викликає сумніву, що для формування іншомовної мовленнєвої діяльності, міжкультурної компетентності недостатньо знати лише мовні одиниці, мовленнєві кліше та певні фрази задля досягнення мети спілкування. Необхідним стає прилучення особистості до іншомовної культури саме в процесі формування іншомовної мовленнєвої діяльності. Вивчення іноземної мови повинно сприяти тому, щоб краще розуміти чужий світ і культуру, а водночас чіткіше відчувати власну ідентичність, належність до єдиного національного простору. Уроки з лінгвокраїнознавчими елементами стимулюють учнів до порівняння власної та чужої культур, до роздумів і висловлювань стосовно особливостей рідного культурного простору. Цей процес можна розглядати як духовну творчість, як когнітивний і креативний акт мовленнєвої діяльності [5].

Таким чином, вивчення іноземних мов та культур стає одним із засобів інтеграції в іншу культуру.

Нерозривний зв'язок навчання іноземної мови та культури іншої країни підкреслено і в працях сучасників. Так, В. Гурмаза, наголошуючи на наступних принципах їх єдності. Нерозривний зв'язок навчання іноземної мови та культури іншої країни підтверджує також В. Гурмаза, наголошуючи на наступних принципах їх єдності. Перший принцип реалізується в засвоєнні людиною, що виросла в одній національній культурі, істотних фактів, норм і цінностей іншої національної культури. При цьому важливо сформувати у майбутніх вчителів позитивне ставлення до отриманої в процесі навчання інформації про країну.

Другий принцип – формування позитивної установки до народу, що є носієм мови, адже вивчення мов починається з метою зближення народів. Третій принцип втілює в собі вимоги цілісності і гомогенності мовного навчального процесу: країнознавча інформація підлягає витягу з природних форм мови і з навчальних текстів і не має привноситися ззовні.

Нарешті, четвертий принцип також пов'язаний з уточненням специфіки країнознавства: країнознавчий аспект викладання реалізує в навчальному процесі філологічний спосіб вторинного пізнання дійсності [1, с. 32-33].

Отже, міжкультура компетентність яка формується в процесі навчання іноземній мові з урахуванням культурних та ментальних розбіжностей носіїв мови, в свою чергу, є необхідною умовою для сучасної освіти.

Міжкультурне навчання в процесі фахової підготовки студентів спрямоване на формування у них здібності до міжкультурної комунікації, діалогу культур, тобто знайомство з такими явищами та поняттями як: принципи комунікації, основні функції культури, вплив культури на сприйняття та комунікацію, вплив культури на людську діяльність та розвиток суспільства. Вивчення іноземних мов та культур стає одним із засобів інтеграції в іншу культуру.

Головними ознаками міжкультурної компетентності за О. Новіковою є:

- відкритість до пізнання чужої культури та сприйняття психологічних, соціальних та інших міжкультурних відмінностей;
- психологічне налаштування на кооперацію з представниками іншої культури;
- уміння розмежовувати колективне та індивідуальне в комунікативній поведінці представників інших культур;
- здібність долати соціальні, етнічні та культурні стереотипи;
- володіння набором комунікативних засобів та правильний їх вибір в залежності від ситуацій спілкування;

- дотримання етикетних норм в процесі комунікації [2].

Виходячи з цих ознак, ми ще раз переконуємося в тому, що міжкультурна компетентність являє собою сукупність знань, навичок та умінь, за допомогою яких індивід може успішно спілкуватися з представниками інших культур як на буденному так і на професійному рівні.

Міжкультурна компетентність сприяє виробленню практичних навичок спілкування із представниками інших культур та завжди виявляється в діяльності, а в контексті загальної інтеграції та інформатизації суспільства міжкультурна компетентність може тлумачитись як здатність людини до ефективного вирішення завдань під час міжкультурного спілкування, яке передбачає діалог взаєморозуміння, а не зіткнення різних культур.

Висновки. Отже, міжкультурна компетентність майбутнього вчителя іноземної мови розглядатися як багаторівневе системне особистісне новоутворення, що зумовлюється розвитком сукупності професійно-важливих і особистісних компетенцій. Міжкультурна компетентність має функціональні прояви, формується у процесі професійної підготовки та розвивається під час навчання іншомовному спілкуванню з урахуванням культурних відмінностей носіїв мови і є необхідною умовою для успішного діалогу культур.

Беззаперечним є той факт, що культурологічне спрямування професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови має суттєве значення для визначення шляхів і тенденцій розвитку міжкультурної компетентності майбутнього спеціаліста.

Погляди Василя Сухомлинського на значення культури та іноземної мови в процесі навчання та виховання стали основою, яку використовують сучасні педагоги для розвитку міжкультурної компетентності сучасного вчителя іноземної мови.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Гурмаза В. Роль міжкультурного аспекту у викладанні іноземної мови / В. Гурмаза // Підвищення рівня науково-дослідної діяльності обдарованої молоді: наук.-практ. семінар: квіт. 2007р.: тези доп. – Миколаїв: МДАУ, 2007. – С. 32-33.

2. Новикова О.С. Межкультурная компетентность в глобализирующемся мире [Электронный ресурс]: <http://www.bazaluk.com/conference/193/comments.html>.

3. Садохин А.П. Компетентностный подход в диалоге культур: сущность и базовые показатели / А.П. Садохин // Межкультурный и межрелигиозный диалог в целях устойчивого развития. Материалы международной конференции. – М.: Изд-во РАГС, 2008. – С. 251-255.

4. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям / В.А. Сухомлинский. – Киев: Радянська школа, 1974. – 288 с.

5. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в п'яти томах. – Т. 1. / В.О. Сухомлинський. – К.: Рад. школа, 1974. – С. 96.

6. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в п'яти томах. – Т. 5. Статті. / В.О. Сухомлинський. – К.: Рад. Школа, 1977 – 639 с.

7. Янкина Н.В. Формирование готовности студента университета к интеркультурной коммуникации / Н.В. Янкина. – СПб.: Изд-во Рос. гос. пед. ун-та, 2003. – 120 с.

УДК 37.013.74:371.4

ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ І КАЗИМИР ДЕНЕК ПРО УТВЕРДЖЕННЯ СИСТЕМИ СВІТОГЛЯДНО-ЕСТЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ ЯК ВИЩОГО СЕНСУ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧИТЕЛЯ

Наталія САВЧЕНКО (Кіровоград)

На сучасному етапі розвитку вітчизняної педагогічної освіти існує настійна потреба у пошуках шляхів освоєння кращих, новаторських зразків як вітчизняного, так і зарубіжного досвіду. Стаття присвячена порівнянню головних засад впливу освітньо-виховних ідей на інтелектуально-творчу діяльність учнів у педагогічних системах двох видатних педагогів – В. Сухомлинського і К. Денєка.

Ключові слова: новітні педагогічні системи і технології, методика компаративної педагогіки, роль морального імперативу, світоглядно-естетичні цінності.

На современном этапе развития отечественного педагогического образования существует насущная потребность в поисках путей освоения лучших, новаторских образцов как отечественного, так и зарубежного опыта. Статья посвящена сравнению главных основ влияния образовательно-воспитательных идей на интеллектуально-творческую деятельность учащихся в педагогических системах двух выдающихся педагогов – В. Сухомлинского и К. Денєка.

Ключевые слова: новейшие педагогические системы и технологии, методика компаративной педагогики, роль морального императива, мировоззренческо-эстетические ценности.